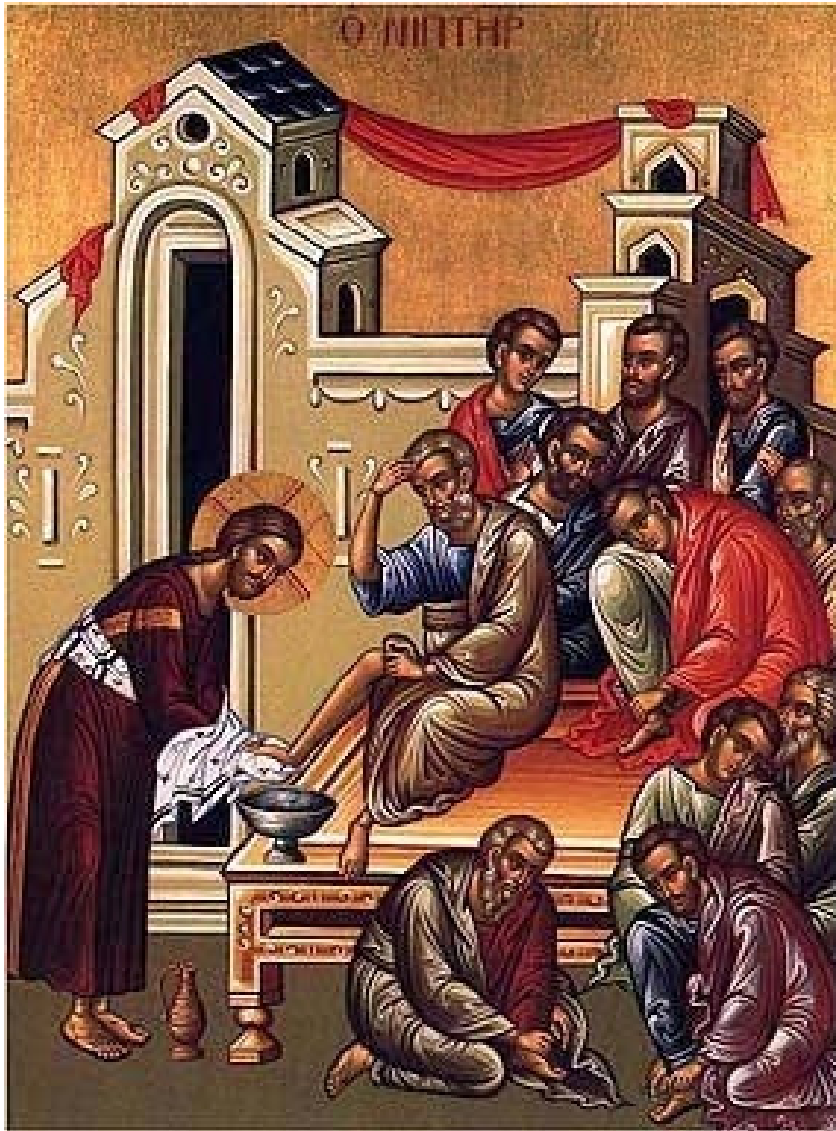

Nieuwsbrief

14^e jaargang nr.2 mrt.-apr. 2011

De voetwassing

Russisch-Orthodoxe Parochie
H.H. Eersttronende Apostelen
Petrus en Paulus te Deventer

Korte Assenstraat 13, 7411 JP Deventer

Tropaar en kondak van de Heilige Eersttronende Apostelen Petrus en Paulus

tropaar toon 4

*Gij Eersttronende der Apostelen
en Leraren der wereld*

*bidt tot de Meester van het heelal
om aan de wereld vrede te schenken
en aan onze zielen de grote genade.*

kondak toon 2

*De trouwe Verkondigers van God
de eersten der Apostelen*

*hebt Gij, o Heer, deelachtig gemaakt aan Uw
goederen*

*en doen binnentreden in de eeuwige rust
Want hun zwoegen en sterven*

*Was kostbaar voor U boven alle offers
Omdat Gij alleen de harten kent.*

Het rooster met diensten voor de maanden februari en april kunt u vinden op de website van onze parochie.
<http://petrusenpaulus.eu>

MEDEDELINGEN

Blinymaaltijd

Zaterdagmiddag 5 maart wordt de traditionele blinymaaltijd weer in de koffieruimte van de kerk gehouden. De aanvang is om 17.30 uur.

Kindercatechisatie

De kindercatechisatie voor de kinderen van groep 1 en 2 en voor kinderen van groep 5 tot en met 8 is op 6 maart en 3 april. Voor de kinderen van groep 3 en 4 en voor de leerlingen van het vervolgonderwijs is de catechisatie op 20 maart en 17 april.

Grote Vastentijd

Op maandag 7 maart begint de Grote Vastentijd, een tijd van geestelijke inkeer. In deze tijd vieren we in onze kerk meer diensten dan gewoonlijk. Aangezien het niet doenlijk is te vasten zonder een versterking van het gebed, wordt iedereen dringend aangeraden deze diensten zoveel mogelijk bij te wonen! De regel van de Grote Vastentijd houdt in dat we geen vlees of vis, zuivelproducten (inclusief eieren), olie en alcoholhoudende dranken gebruiken. Op zaterdagen en zondagen is het gebruik van olie en alcoholhoudende dranken wel toegestaan, evenals op woensdag 6 april na de Metten waarin de Boetekanon van de H. Andreas van Kreta wordt gelezen, en op Witte Donderdag, 21 april, na de Liturgie. Op het feest van de Aankondiging van de Blijde Boodschap, 25 maart, en op Palmzondag, 17 april, is naast olie en alcoholhoudende dranken eveneens vis toegestaan. Op Stille Zaterdag, 23 april, is het gebruik van wijn toegestaan. Omdat we als parochie elkaar in het vasten moeten steunen en niet in verleiding brengen, dienen we ons bij onze gemeenschappelijke maaltijden en het koffiedrinken strikt aan de vastenregels van het Typikon te houden. Op zondagen kunnen diegenen die iets willen meenemen voor bij de koffie, voor een ontbijtkoek, al dan niet met kandij, of kaneelbeschuitjes zorgen.

Verder is de Grote Vastentijd bij uitstek een tijd om te biechten. Biechten kan elke zaterdagavond en in de Lijdensweek na elke dienst, behalve na de Vespers op Goede Vrijdag. Biechten op zondag vóór de Liturgie kan eveneens, maar meld dit dan a.u.b. even van tevoren, zodat de Liturgie desondanks op tijd kan beginnen.

Nog een slotopmerking: het is de bedoeling dat men in de Vigilie tijdens het gezang na de Evangelielezing knielt. Alleen de koorzangers blijven staan!

Speciale collectes

Op zondag 27 maart wordt er gecollecteerd voor het werk van "Aide aux Croyants en Russie" en "La Voix de l'Orthodoxie", kortom voor onze broeders en zusters in Rusland.

Op Palmzondag, 17 april, is de collecte bestemd voor de noden van ons aartsbisdom.

Goede Vrijdag

Goede Vrijdag, 22 april, is een strikte vastendag, zeker tot na de Vespers. Iedereen wordt uitgenodigd bloemen mee te nemen voor het Heilig Graf. Het is het beste deze bloemen tijdens de Koninklijke Uren reeds naar de kerk te brengen, zodat ze bij de versiering van het kruis gebruikt kunnen worden.

Na de Koninklijke Uren worden de olielampjes, wierookvaten e.d. schoongemaakt. We kunnen dus wel wat helpende handen gebruiken!

Na de Vespers wordt er in de koffieruimte soep met brood geserveerd. In de nacht van Goede Vrijdag op Stille Zaterdag worden bij het Heilig Graf de Evangelieën gelezen. Diegenen die zich hiervoor willen aanmelden, kunnen zich opgeven op de lijst die op het publicatiebord komt te hangen.

Pasen

De Orthodoxe Kerk viert het Paasfeest dit jaar op 24 april. Na de Goddelijke Liturgie - met kinderoppas! - zetten we de viering van de Paasvreugde voort in onze koffieruimte in de kelder. Zoals gebruikelijk is iedereen uitgenodigd en van harte welkom. Er zal een opvallende doos worden geplaatst, waarin ieder zijn bijdrage voor de kosten van dit feest kwijt kan. De drankjes zijn aanwezig. Wat de hapjes betreft wordt ieder gevraagd wat mee te nemen. Op de lijst op het publicatiebord kunt u t.z.t. aangeven wat u mee wilt brengen.

Pelgrimage naar de Plechelmusbasiliek in Oldenzaal

Zaterdag 19 februari werd met de zegen van bisschop Athenagoras van Sinope door de Vereniging van Orthodoxen "H. Nikolaas van Myra" een pelgrimage rond Oldenzaal georganiseerd. De Vereniging probeert orthodoxen uit verschillende parochies en jurisdicties met elkaar in contact te brengen en wil dit o.a. doen door regionale activiteiten te organiseren. Helaas waren er niet zoveel deelnemers: een man of twaalf, maar de pelgrimage was voor de deelnemers zeker geslaagd. Vanaf station Oldenzaal hebben we eerst een mooie voettocht door de omgeving gemaakt,

Uitzicht vanaf de theekeupel op de Tankenberg

de Tankenberg over, naar de daar gelegen Mariakapel. Daar hebben we het 6e Uur gebeden. Vrijwel iedereen heeft een deel van dit Uur voor zijn of haar rekening genomen.

Mariakapel op de Tankenberg met op de onderstaande foto het interieur

Vervolgens hebben we er onze meegebrachte lunch genuttigd. Daarna gingen we Oldenzaal weer in, waar we in een café koffie of chocolademelk gedronken hebben om onze verkleumde ledematen weer wat op te warmen. We hadden immers een tijd stilgestaan bij de kapel. Daarna zijn we naar de Plechelmusbasiliek gegaan, waar we een uitvoerige rondleiding kregen. Deze kerk bleek veel indrukwekkender te zijn dan we hadden verwacht. Ook haar rijke historie kwam tijdens de rondleiding duidelijk aan bod. Tenslotte werd bij de relikven van de H. Plechelmus gezamenlijk het 9e Uur gebeden. Tijdens het

Lezing van het 9^e uur voor de relikvieschriin van de H Plechelmus

afscheidsdrankje, voor we uit elkaar gingen, werd het plan geopperd volgend jaar een andere basiliek in Twente als pelgrimsdoel te kiezen.

Aartspriester Theodoor van der Voort

H. Willibrordpelgrimage 2011

De Vereniging van Orthodoxen H. Nikolaas van Myra organiseert ook dit jaar een pelgrimage in het teken van de H. Willibrord. Dit jaar is het een driedaagse fiets-, voet- en boottocht. Begonnen wordt op woensdag 18 mei in Oegstgeest. Langs de Oude Rijn wordt dan naar Utrecht gefietst. Onderweg wordt regelmatig stilgehouden voor het bidden van de Uren. In Utrecht wordt bij gastgezinnen overnacht. In deze stad worden enkele historische plekken bezocht die met de H. Willibrord verbonden zijn. Donderdagavond 19 mei zijn er lezingen over het bisschopsambt. Metropoliët Kallistos van Diocleia en vader Andrew Phillips worden als sprekers verwacht. Vrijdag 20 mei gaat de groep pelgrims verder, de Betuwe in. Zaterdag staat er een boottocht op het programma die in Rhenen zal eindigen. Daar zal in de Cunerakerk de pelgrimage met een dienst worden afgesloten. De prijs voor deelname wordt op € 175,- beraamd. Nadere informatie volgt nog. U kunt zich alvast opgeven via het e-mailadres vvo@movanduijn.dds.nl

Pelgrimage in de voetsporen van H Martinus van Tours 4-5 juni 2011

De afdeling 'West Frankrijk' van de Fraternité Orthodoxe organiseert al jaren met veel succes pelgrimages in hun gebied.

De komende naar Tours zou ook voor Nederlanders heel interessant kunnen zijn. Immers, de heilige Martinus is ook in ons land bekend, al is het alleen al om het delen van zijn mantel met een bedelaar. In veel parochies wordt bijvoorbeeld de naam van de grote prediker genoemd bij de wegzending en natuurlijk is er het

nationale Sint(e) Maartensfeest. In Frankrijk zijn ook nu nog op veel plaatsen sporen te zien die de bevlogen prediker heeft nagelaten.

Het voorlopig programma ziet er als volgt uit:

Zaterdag 4 juni

12.00 u: ontvangst en picknick bij de (bekende) abdij van Fontevrault, daarna te voet naar Candes/St Martin (2 uur door bossen en wijngaarden langs de Loire)

16.00 u: bezoek aan de kerk van Candes en moleben in de kapel waar het lichaam van de heilige eerst verborgen was voordat het door de inwoners van Tours geroofd en meegenomen werd

18.00 u: aankomst bij het klooster van de Zusters van St. Martin in Tours, alwaar verblijf en maaltijd

's avonds: verering van de relieken van St. Martin in de basiliek, waarna korte lezing door de zusters over leven en uitstraling van de Heilige.

Zondag 5 juni

9.30 u: Metten en Liturgie in de orthodoxe parochie St Martin (loopafstand)

12.00 u: lunch bij de Zusters

14.00 u: te voet naar de abdij van Marmoutier aan de Loire, door St Martin gesticht in 372, terug per bus en afsluiting.

Belangstellenden voor deelname kunnen zich vanaf 1 maart opgeven op ajvs@hetnet.nl. Naarmate nadere inschrijvingsgegevens bekend worden zullen die dan aan hen doorgemailed worden. Voertaal is uiteraard het Frans, buitenlanders zijn hartelijk welkom!

Arent-Johannes van Sminia

Van Paul Baars kregen we al weer een tijdje geleden een artikel over een bekende orthodoxe priester in Pskov, vader Pavel Adelheim. De redactie heeft besloten dit artikel in een aantal delen in de Nieuwsbrief op te nemen. Hierbij volgt het derde en laatste deel.

Mensenrechten als voorwaarde voor kerkelijk leven (vervolg en slot)

- *Leven, praktijk en theologisch denken van vader Pavel Adelheim (Pskov, Rusland)* -

Algemeen aanvaarde Orthodoxe theologie

De theologie, die vader Pavel ontwikkelt, sluit grotendeels aan bij gebruikelijke Orthodoxe theologie. Hij heeft wel een positiever oordeel over de vrijheid van de mens en benadrukt sterker de fundamentele gelijkheid van de mensen. Het belangrijkste verschil met de officiële documenten is niet theologisch, maar een zaak van kerkpolitiek. Mensenrechten moeten voor hem niet alleen in de burgermaatschappij, maar ook in de kerk gelden. Hij heeft op dat punt ook kritiek op het interne functioneren van de kerk. De kerk is voor hem een plaats waar de

Heilige Geest werkt, waar Christus aanwezig is, maar ook een menselijke organisatie, waar van alles mis kan gaan. Deze stelling wordt hem in kerkelijke kringen kwalijk genomen.

Opvallend is dat enkele in het Russisch-Orthodoxe denken gebruikelijke inzichten ontbreken. Vader Pavel spreekt nergens over de "symfonie" tussen kerk en staat. Je vindt bij hem niet de gedachte, dat de overheid door God is ingesteld en men haar moet gehoorzamen.. En deze situatie is de Russisch-Orthodoxe Kerk (Patriarchaat Moskou) na het communisme nog niet ontgroeid. De Oost-West tegenstelling, de tegenstelling tussen Orthodoxie en Westers christendom, of het Westen als schrikbeeld, ontbreekt bij hem totaal. Er is bij hem geen enkele vorm van nationalisme. Er zijn geen oproepen tot vaderlandsliefde als christelijke deugd en zijn er geen toespelingen op de bijzondere rol die Rusland zou spelen in de heilsgeschiedenis. Hij heeft een vrij positieve indruk van de Rooms-Katholieke Kerk en van de rol die religieuze ordes en congregaties binnen die Kerk spelen. Hij ziet de beweging die op gang gebracht is door de Orthodoxe priester Georgij Kotsjetkov, ook als een soort orde of congregatie. (17) Hij vindt het jammer, dat deze beweging onvoldoende wordt begrepen en soms wordt vervolgd.

Je kunt je afvragen of vader Pavel Adelheim is beïnvloed door het Lutheranisme van zijn voorouders. Er is in ieder geval geen directe invloed. Hij heeft zijn grootvader niet en zijn vader nauwelijks gekend. Contact met het Westen was er tot 1985 nauwelijks. Indirect is er 18^e en 19^e eeuw wel Duitse en protestantse invloed aanwijsbaar op de Russische samenleving via het hof van de Tsaar, op de organisatie van de kerk en de staat, op de theologie en op de kerkmuziek(18).

De ontwikkeling van de constitutie (Oestáf) van de Russisch-Orthodoxe Kerk (Patriarchaat Moskou) (19)

Wanneer je wilt weten hoe het is gesteld met de mensenrechten binnen de Russisch-Orthodoxe Kerk (Patriarchaat Moskou), dan moet je volgens vader Pavel niet de "grondslagen ..." lezen, maar de Statuten van de Russisch-Orthodoxe Kerk (Patriarchaat Moskou). In 1917 vond een synode plaats in de Russisch-Orthodoxe Kerk. Er werd toen o.a. een nieuw statuut geschreven. Dit statuut had een goede theologische onderbouwing vanuit het idee van de sobornost. De leken en priesters kregen een plaats in de kerk. De gezamenlijkheid van alle gelovigen als leden van het Lichaam van Christus, was het uitgangspunt van dit statuut. En de gelovigen kregen naast plichten ook enige rechten, waaronder enige invloed op de keuze van een nieuwe bisschop. Men schiep conciliaire structuren in de kerk. De educatieve en sociale activiteiten, die in de periode daarvoor al gegroeid waren, kregen officieel een plaats.

Maar de communistische revolutie van 1917 verhinderde de uitvoering van de meeste besluiten van de synode van 1917. De dictaten van de communistische partij gaven nu de doorslag in de kerk. Voornaamste ingrepen waren:

- De priester mocht geen voorzitter meer zijn van de parochievergadering, maar werd een werknemer, die ingehuurd wordt om de vieringen te doen.
- De parochievergadering werd vervangen door een door de overheid benoemde "Raad van 15", die in feite door de KGB werd gecontroleerd. Zo werd het kerkvolk verdeeld in een kleine groep die regeerde en een meerderheid, die niets te zeggen had.

- Alleen liturgie binnen de kerk was toegestaan. Andere activiteiten waren verboden.
- De overheid had grote invloed op de benoeringen in de Russisch-Orthodoxe Kerk (Patriarchaat Moskou)

Deze mistoestanden werden na 1988 in principe geleidelijk opgeheven, o.a. door het nieuwe parochiereglement van 1988. De Russisch-Orthodoxe Kerk (Patriarchaat Moskou) werd weer een zelfstandige organisatie. In 2000 kwam er ook een nieuwe Oestaf. Daarin wordt wel terugverwezen naar de Oestaf van 1917. Maar de theologische onderbouwing van 1917 ontbreekt. Ook de rechten van priesters en leken, die in 1917 expliciet waren geformuleerd, worden nu veel onduidelijker. De plaats van leken in de kerk en de terminologie, die daarbij gebruikt wordt, zijn onduidelijk. De Oestaf van 2000 is een bureaucratisch en formalistisch document. In de praktische toepassing blijkt de bisschop almachtig en regeren volgens vader Pavel onderdanigheid, schijnheiligheid en kuddegedrag. De kerk lijkt organisatorisch meer op het leger of andere staatsorganen, dan op een kerk. (20) Vader Pavel benadrukt, dat de Russisch-Orthodoxe Kerk door de tragische ontwikkelingen na de communistische revolutie van 1917 in alle opzichten een afspiegeling is geworden van het Sovjet systeem. (20) Dit is wellicht wat overdreven, maar in haar maatschappelijke en openbare functioneren doet de Russisch-Orthodoxe Kerk inderdaad denken aan de vroegere communistische partij. Ze claimt een monopoliepositie. Het lijkt een staatsideologie, die overal opgeplakt wordt, zonder dat het veel praktische en inhoudelijke betekenis heeft.

Enkele bisdommen in de emigratie hebben de constitutie van 1917 wel toegepast, bijv. het bisdom met zetel in de Rue Daru te Parijs, dat onder het patriarchaat van Constantinopel valt, en het Russisch-Orthodoxe bisdom van Sourozh in Londen in de tijd dat Vladyka Anthony (Bloom) daar metropoliet was. Opvallend is daarbij een grotere invloed van priesters en leken op het beleid van het bisdom en meer aandacht voor de inculturatie van de Orthodoxe Kerk in de Westeuropese samenleving en voor de oecumene. In het laatste bisdom zijn na de dood van de metropoliet grote interne problemen ontstaan, die tot een splitsing in het bisdom hebben geleid. Het toepassen van de vernieuwingen van 1917 vormt hiervan trouwens niet de enige achtergrond. Belangrijk was ook het verschil in aanvoelen tussen de gelovigen met een Westerse achtergrond en de immigranten met een Russische achtergrond, die na de perestrojka naar Engeland kwamen: een Engels nationalisme tegenover een Russisch patriottisme.

Diplomatie en compromissen

Vader Pavel heeft een punt in zijn kritiek op de inhoudelijke ontwikkeling van de Statuten en op het feitelijk functioneren van de Russisch-Orthodoxe Kerk (Patriarchaat Moskou). Zijn theologische inzichten zijn waardevol ook voor Westerse christenen. Toch moeten hier enige relativerende opmerking gemaakt worden. Veel priesters onderwerpen zich uiterlijk aan de bisschop, doen mee aan de plichtplegingen en het openbare vertoon, maar gaan praktisch toch zoveel mogelijk hun eigen weg. Dat is een dubbel leven, in onze ogen

huichelachtig, maar is ook een poging met conflicten om te gaan en iets voor de gelovigen te doen. Zo is er toch meer vrijheid dan vader Pavel suggereert. Ik ga ook zelf, wanneer ik Pskov bezoek, omwille van de goede verhoudingen, altijd langs bij het stadsbestuur en heb twee audiënties gehad bij de aartsbisschop. Deze diplomatieke gave heeft vader Pavel niet. De plaatselijke bisschop is niet erg dialogisch, maar hijzelf ook niet. De bisschop leest de kritiek van vader Pavel in de krant, in boeken en brochures en via internet.

Een andere relativerende opmerking is nodig. Wanneer de leken op dit moment meer invloed in de Russisch-Orthodoxe Kerk (Patriarchaat Moskou) zouden krijgen, zou deze kerk waarschijnlijk nog veel conservatiever worden. Het expliciet christelijke of orthodoxe element is bij veel gelovigen zwak ontwikkeld, mede onder invloed van de onderdrukking van de kerken in de Sovjet-Unie. Extremistische ideologieën en buitenchristelijke emoties en praktijken rond wonderen, verschijningen, geesten en exorcisme en zouden nog dominanter worden. Het is de vraag of je deze situatie kunt verbeteren door de Orthodoxie vooral via staatsorganen en het openbare leven naar de mensen te brengen. Vader Pavels inzicht dat de Kerk zelf meer aan voorlichting, uitleg, onderricht, prediking, kortom aan kwaliteitsverbetering moet doen, is waarschijnlijk beter. De bisschoppen zijn op dit moment wel gematigder dan veel leken en kloosterlingen. Bisschoppen zijn niet zomaar de enige bron van alle kwaad.

Als gevolg van zijn persoonlijke geschiedenis vertrouwt hij alleen zijn familie en enkele vrienden. Zijn isolement neemt toe, ook ten opzichte van mensen, die inhoudelijk dicht bij hem staan. In de traditie van de dissidenten verdedigt vader Pavel in het openbaar de waarheid. Dat is belangrijk, ook in het huidige Rusland. Maar zijn verwachtingen zijn erg hoog: "Hij verlangt dat de volledige rechtvaardigheid nu op de wereld en de kerk neerdaalt", zegt een priester uit het platteland, die met hem sympathiseert (21). Kritiek op de kerk is nodig, maar enige begrip voor haar fouten is ook niet verkeerd. Met zijn taaie strijd voor zijn waarheid, zet hij zijn projecten, de school, het weeshuis op het spel. Het krijgt iets egocentrisch. Wanneer de bisschop hem wegstuurt, houden die projecten op, verliezen de weeskinderen hun thuis en verliezen de parochianen hun herder. Ik had het lot van die concrete mensen boven de eigen waarheid gesteld. Hij zet zo zijn sympathisanten voor een moeilijke keuze: of principieel doorvechten, ofwel compromissen sluiten binnen de kerk. De meesten doen het laatste. Vader Pavel is nu teleurgesteld. Hopelijk kan hij een nieuwe positieve inhoud aan zijn leven geven, bijvoorbeeld door zijn autobiografie te schrijven of een uitgebreid theologisch werk. Dat zou niet alleen voor Rusland, maar ook voor christenen in het Westen belangrijk zijn.

Noten:

- 17) Protoijerej Pavel Adelgejm, Perspektivy dialoga b russkoj pravoslavnoj Tserkvi, Doklad na mezjdunarodnoj nautsino-bogoslovskoj konferentsii "Vera, dialog, obstsjenie: problemy dialoga b tserkbi", Moskou, 2007, Svjato-Filaretskij pravoslavno-christianskij institut, Moskva, 2004. pag 15.
- 18) Jennifer Wasmuth, Der protestantismus und die Russische Theologie. Zur Rezeption und kritik des Protestantismus in den Zeitschriften den Geistlichen Akademien in der Wende von 19. und 20. Jahrhundert, Göttingen 2007. ISBN 978 3 525 56340 3
- 19) Protoijerej Pavel Adelgejm, Perspektivy dialoga b russkoj pravoslavnoj Tserkvi, Doklad na mezjdunarodnoj nautsino-bogoslovskoj konferentsii "Vera, dialog, obstsjenie: problemy dialoga b tserkbi", Moskou, 2007, Svjato-Filaretskij pravoslavno-christianskij institut, Moskva, 2004. pag. 17-25.

- 20) Idem, pag. 21
 21) Gesprek met vader Artemij, Gorboenovo Gora, Pskovskaja Oblast', april 2007.

Literatuurlijst:

- 1) Protoijerej Pavel Adelgejm, Perspektivy dialoga b russkoj pravoslavnoj Tserkvi , Doklad na mezdunarodnoj nauksjno-bogoslovskoj konferentsii "Vera, dialog, obstsjenie: problemy dialoga b tserkbi", Moskou, 2007, Svjato-Filaretskij pravoslavno-christianskij institut, Moskva, 2004. Brochure.
- 2) Ijerej Pavel Adelgejm, Dognat o tserkvi b kanonach i b praktike, reanimatija tserkovnogo suda, Pskov 2002. (2004 derde druk). Door Nicola Vidamour, een Engelse Anglicaanse dominee in het Engels vertaald en via email bij haar te krijgen.
- 3) www.orthodoxie.com/2007/09/catholicit-ou-c.html. Catholicité ou corporatisme, par le père Paul Adelheim. In het Nederlands vertaald door Leo van Gemert, werkgroep Kerken Stichting Stedenband Nijmegen-Pskov (SSNP)
- 4) Igumen Damaskin (Orlovskij), Optina Pustyn' gody gonenij. Zjtija novomutsjenikov i ispovedikov, Sebastian, pag. 109. Svjato-Vvedenskaja Opina Pustyn', 2007
- 5) V. Lifsjits, Anatolij Pavlovitsj Adelgejm, Stichotvorenija (1911-'42), Moskva 2008
- 6) Svjatsjenik Pavel Adelgejm, Christos Voskrese, (Paaspreek) in: O Pasche, Sbornik rasskazov i propovedej, pag 115-117, Svjato-troitskaja Sergijeva Lavra, 2004.
- 7) De Orthodoxe kerk in Australië gaf preken van Vader Pavel uit. Izdanie Bratstva "Pravoskavnoe delo" b Avstralii. Orthodox Action, P.O.Box 159 Thomastown, Austr. Propovedi 1990 rod., s.d.,s.l.
 - Provovedi k Rozjdestvenskomy posty i prazdniki Rozjdestva Christova (1990)
 - Propovedi na prazdnik Voskresenija Christova (1989)
 - Prop. na prazdnik Archistratiga Michaila i izbrannye prazdniki velikich Svjatich ('89)
 - Propovedi na Bogoroditsnye prazdniki (1989)
- 8) Levensbeschrijving van vader Pavel Adelgejm door Fin Sivert Nielsen, Father Peter (schuilnaam) and Tolya 1986. Elektronisch: www.fsnielsen.com/fp/otec-petr_eng.htm
- 9) D. Pospelovskij, Munich 4 aug. 1970 Russ – Another Russian Orthodox priest sentenced, Box-Folder-Report 66-2-126. Open Society Archives (OSA).
- 10) P. Micheas, Pawel Adeljheim, in Pokrof, AOK, jaargang 18 (1971), nr. 2, pag. 24-26
- 11) Paul Baars, Werken aan een open Orthodoxe kerk. De projecten van vader Pavel Adelheim, in: Pokrof, AOK, jaargang 54 (1998), nr 3, pag. 52-57.
- 12) Paul Baars, Wedergeboorte in steen. Gebruik van kerkgebouwen en kloosters in Pskov (Rusland) 1986-2006, Nijmegen 2006. IVOC. Verkenningen Oosters Christendom - 7.
- 13) Ierej Pavel Adelgejm. Discriminatsija bozbedjonnaja b zakon (commentaar op de wet voor de gewetensvrijheid en religieuze organisatie, Pskov 15-14-1989
- 14) svjatsjenik Pavel Adelgejm, Ot gosudarstvennogo ateizma k sbobode covesti, Pskov, 27 01 1989
- 15) svjatsjennik Pavel Adelgejm, Obratsjenie k pomestnomy cobory pravoslavnoj Tserkvi zasjtit duchobenstvo ot sotsialno-ekonomitsjeskoj diskriminatsii b SSSR, Pskov, 1988
- 16) svjatsjenik Pavel Adelgejm Christianskaja obsjina kak osutjestvlenie Tserkvi christovoj na zemle. Pskov 25 12 1989
- 17) Viktor Jakovlev, zjitie so svety, nastojatela chrama Svjatych Mironosits svjatsjenika Pavla Adelgejma, uit: Pskovskaja Gubernija, 19-25.12.07, pag. 4.
- 18) Archiepiskop Pskovskij i Velikolukskij Ebsevii, Ukaz nr. 7, 22 febr. 2008.
- 19) Service Orthodoxe de Presse (SOP) avril 2008, le père Adelheim privé de paroisse.
- 20) Jaarverslagen Stichting Stedenband Nijmegen-Pskov (SSNP) (1990-2007)
- 21) Tijdschrift van Vece Pskov: "Zastoeprnitsa" (beschermengel). Elk jaar publiceert Vece een jaarverslag (doklad), dat een lezenswaardig overzicht geeft van de politieke, sociale, bestuurlijke en soms ook kerkelijke ontwikkelingen in de regio Pskov.
- 22) De grondslagen van het sociale concept van de Russisch-orthodoxe kerk, vertaling: vader Sergi Merks. Zie website van de Russisch-orthodoxe parochie van de heilige Patriarch Tichon te Nijmegen.
 Voor een Duitse vertaling:
 Rudolf Uerts/Lars Peter Schmidt (Hg.) Die Grundlage der Lehre der Russisch Orthodoxen Kirche über die Würde, die Freiheit und die Menschenrechte. Auslandsbüro der Konrad-Adenauer Stiftung, Moskau 2008. ISBN 978 3 940955 35 7.

Van Lucas Sturkenboom kregen wij het volgende bericht:

Readers:

Lent in the Christian tradition, is the period of the liturgical year leading up to Easter. The traditional purpose of Lent is the preparation of the believer — through prayer, penitence, almsgiving and self-denial — for the annual commemoration during Holy Week of the Death and Resurrection of Jesus, which recalls the events linked to the Passion of Christ and culminates in Easter, the celebration of the Resurrection of Jesus Christ.

Next to this Magazine

a new site is born: www.lucascleophas.nl

It will never be Dutch's largest & most popular catechetical and the leading christian authority, just an information guide and how-to resource for the Orthodox enthusiast. By this world wide web we also inform our visitors about Orthodoxy from other directions. What we try is to gather some information for people, who haven't time and possibilities to meet parishes, during their work-week to get some Orthodox education.

**enjoy reading,
the editor**

Meer pelgrimage,

Zeer Eerbiedwaardige Vaders, dierbare broeders en zusters in Christus;

De pelgrimagegroep St. Silouan de Athoniet Pelgrimages organiseert dit jaar tussen 19 en 29 september 2011 een pelgrimage

"IN DE VOETSPOREN VAN ONZE HEER EN VERLOSSER JEZUS CHRISTUS IN ZIJN GEBORTELAND".

Op dit moment zoeken we nog 2 á 3 mede pelgrims die met ons mee willen gaan. In de bijlagen vindt u het Reisprogramma en de affiches. Mocht u geïnteresseerd zijn, dan kunt u mij via dit e-mailadres of telefonisch via telefoon nrs. hieronder bereiken. Ik doe u een beroep om dit bericht binnen uw kring van bekenden/ parochie te verspreiden. Ik dank u bij voorbaat voor uw attenties en interesse.

Met u verbonden in Christus;
Hadrian Liem.

Amersfoort GSM: 06-10902725 *Thuis: 033-8892042 [na 20hr]*

Dear fellow pilgrims to the Holy Land in September 2011;

It is with great joy to inform you, as at this moment, [thanks be to our Lord!] there are enough participants for this Holy pilgrimage to Holy Land. This means that the pilgrimage of 2011 will take place as planned accordingly!

There is still one place open for the late viewers. Our group will be an International one, consists of Christians from the US, France, Greece, Romania, Serbia, Indonesia and of course from Holland!

Shortly, you will receive a letter from me with the official announcement of this pilgrimage.

We pray to the Lord that He may grant us a safe and faithful pilgrimage this September!

Before we depart to Israel, in about 6 months from now; I would like to offer you to meditate on this text below, which I have written for my 'online foto album' of the previous pilgrimages as well as for the next ones.

Link: <http://www.flickr.com/photos/saintheadrian/collections/>

Thanks be to God, that we can share this experience together!

BEHOLD, WE GO UP TO JERUSALEM!

[bridegroom matins of Holy and Great Monday]

Throughout the centuries, multitudes of pilgrims have come to Jerusalem to follow the footsteps of our Lord & Saviour Jesus Christ, retracing the paths, the hills, and valleys that He covered during His earthly sojourn which culminated in His Passion, Resurrection and Ascension in Jerusalem.

Pilgrims counted themselves blessed to make any sacrifice: to save the money and other things needed for the journey by denying themselves sometimes even the necessities of life, to travel by foot, by land or by sea, in order to come even once in their lifetime to venerate the cave in

Bethlehem, where our Saviour was born, to be immersed in the Jordan river, where He was baptized by St. John the Baptist/ Forerunner, to bow down at Fearful Golgotha where our Saviour was crucified and to chant: CHRIST IS RISEN!; at His Life-Giving Tomb.

Metropolitan Philaret of Blessed memory [+1985] often quoted his father, who said that a pilgrimage to Jerusalem is like the fifth Gospel, for it makes the other four come to life.

Truly, when one is standing at the shrines, at the places where miracles occurred, one feels much closer to the events in the Gospels.

May this pilgrimage to today's Holy Land will be a spiritual highlight for the pilgrims, who will follow in our Saviour's footsteps and exclaim as the Apostles did on Mt. Tabor: YES, LORD, IT IS GOOD FOR US TO BE HERE!

The pilgrimage to the Holy Land will take place between 19 to 29 of September 2011. It will be spiritually guided by monk fr. Samuel of the Holy Monastery of the Theotokos and St. Martin in Cantauque, Fr. As a monk, he previously lived for 25 years in Israel and speaks both Hebrew and Arabic. The group will be limited to maximum 20 persons.

For further information & itinerary, please send e-mail to the author. The subscription is open now! It is a great honor for me to serve you this way... At the beginning of the Great Lent;

Amersfoort, 27 February 2011; Six months before pilgrimage; Hadrian Liem. +31-33-8892042 [after 20hr. local]

Van Arent-Johannes v Sminia ontvingen wij het volgende bericht dat wij u niet willen onthouden.

Al eerder gaf ik iets door over de Feuillet, een interessant blaadje, particulier maar met zegen van onze aartsbisschop Gabriel. Ook meldde ik dat het sinds kort ook in het Engels verschijnt. Misschien kan de Engelse Feuillet rondgemaild worden naar dezelfde mensen die de Nieuwsbrief ontvangen. U vindt de informatie op:

<http://www.exarchat.eu/spip.php?rubrique141>